

PAPEŽ LEON XIII. — zlatomašnik.

Lepa je laška dežela! Prijazni griči, nasajeni s zeleno vinsko trto, jo krasijo in širna polja z rumeno pšenico se raztezajo na okrog; griče in polja pa obdajajo kakor srebrni pasovi mnogotere reke. V tej deželi so doma rumene pomaranče in sladke smokve, po katerih se tako željno ozira otročje oko. — Pa tudi lepa mesta so tam doli: Benetke, Milan, Florenca, Rim, Neapol itd. Posebno Rim je znano mesto, in o tem mestu si gotovo kaj slišal v šoli ali doma tudi ti, moj mladi bralec. V Rimu prebiva namestnik Kristusov, kteremu pravimo: sv. Oče ali papež. Rim je torej glavno mesto vsem katoliškim kristijanom, zato se pogosto obračajo njih pogledi v to mesto.

V to deželo, v lepo Italijo bi te rad popeljal, moj mladi prijatelj. Rad bi ti pokazal na južni strani od Rima v visokih hribih prijazno mestece Karpineto; šel bi s teboj v lepi gradič v tem mestu in ti pokazal kraj, kjer so bili 2. marca 1810, torej pred 77 leti rojeni naš sedanji sv. Oče zlatomašnik Leon XIII., kteremu so takrat rekli: Joahim Pecci (reci: Peči). — Vse to bi ti rad razkazoval, ko bi bila v teh krajih; toda to ni lahko: rojstno papeževo mesto je daleč od nas, zelo daleč. Zato bodi zadovoljen, da ti popišem v »Angeljčku«, kako je mladi Joahim živel v tvojih letih, kako pozneje kot duhoven, škof in sedaj kot papež — Leon XIII.

Mladi Joahim rad moli.

Stopiva v duhu, znanec moj mladi, v rojstno hišo Joahimovo. V gradiču zagledava odprta vrata; skozi ta vrata prideva v prijazno domačo kapelico. Tu se vidi lep altarček s podobo Matere božje. Pred altarjem kleči pobožna žena in zraven nje deček, star kakih šest let — to je naš mladi Joahim Pecci, s katerim se hočeva soznaniti; žena poleg njega so njegova pobožna mati, ki ga učijo moliti. Kako mirno kleči Joahimček pred altarjem, kako pobožno sklepa svoje bele ročice in s kako nedolžno-jasnim očesom se ozira na podobo Marijino, ustnice pa mu šepetajo molitev: Češčena si Marija, s katero po materinem vzgledu pozdravlja svojo nebeško Mater.

Kaj ne, kako lepa je ta žena na altarji, pravijo mati Joahimu čez nekoliko časa. Glej to je naša božja Mati, ki nas vse ljubi, ki bo tudi tebe rada imela, ako boš pobožno molil in živel lepo. Ozri se še po stenah okrog; poglej, tu okrog je razpostavljenih štirinajst podob, ki nam kažejo križev pot. Po tem potu je moral hoditi Jezus, naš Bog, ko je trpel za nas. — In šla sta z materjo okrog podob in pri vsaki so mu kazali in dopovedovali, koliko da Jezus trpi in ž njim Marija zarad naših grehov. Vidiš, dete moje, pravijo mati nazadnje, kako velika hudobija mora biti greh, da Jezus sam toliko zanj trpi. Ali boš tudi ti z grehom žalil Jezusa in njegovo Mater? Ginile so Joahima te besede materine in solznih oči jim obeta, da on nikdar Boga žalil ne bo. In zopet sta pokleknila pred altarček in skupno molila, mati na glas in Joahim šepetaje ponavlja za njo, morda sam ne vé, kaj, a toliko bolj so Bogu in Mariji vseč molitve, ki prihajajo iz otroškega rajsko-nedolžnega srca njegovega.

Tako so mati vodili mladega Joahima v kapelico in Joahim je rad hodil ž njimi in kader mati niso imeli časa, tudi sam; bil je priden mladenič, ki je rad in pobožno molil.

Joahim je usmiljen do ubogih.

Ravno poldne je odzvonilo v Karpinetu. Pred Peccijevo hišo je bilo vse polno revežev; znana je bila

ta hiša ubogim, vedeli so, da od nje nikdo ne gre prazen. Posebno veliko ubožnih je bilo ravno v onih letih, ko se je naš Joahim brezskrbno veselil svoje mladosti v rojstveni hiši. V tistih časih namreč je gospodoval po Laškem in tudi v papeževih deželah znani francoski vladar Napoleon I. Vedne vojske so vznemirjale lepo laško zemljo in vojaki so se privadili brezdelnemu lahkotnemu življenju. Zato se po končanih bojih niso vsi vojaki vrnili vsak na svoj dom in se poprijeli trdega dela. Mnogi so rajše še nadalje kradli, ropali in požigali. Imenovali so take ljudi »bandite« ali roparje. Bivali so po gozdih in skritih jamah in v velikih tropah napadali popotnike, pa tudi hiše in vasi so bile pred njimi v nevarnosti. Mnogo vasi so požgali, mnogo ljudi pokončali in veliko so jih spravili na beraško palico. Tako se je godilo tudi v Karpinetu in njegovi okolici in zato je bilo v tistih časih posebno veliko revežev, ki so pri premožnejših iskali kruha.

Oče in mati Joahimova sta bila silno dobrih rok. Bog je dal obilno premoženja, a vedela sta, da človek v svojem bogastvu ne sme pozabiti lačnega reveža. Zakaj tudi revež je po božji bodobi vstvarjen in če je tudi zelo strgan, vendar ima neumrjočo dušo, vendar je naš brat, kateremu moramo pomagati.

Kakor sta oče in mati delala, tako sta učila tudi svoje otroke. Poglej, ljubo dete, so rekli mati, koliko revežev lačnih čaka pri vratih kosilca; glej, kako so strgani in umazani, a vendar tudi te moramo radi imeti, ker nas Jezus sam tako uči. Takim moramo pomagati; sami sebi pritrpati in revežem darovati. Zato nam pa Jezus v nebesih obeta obilno plačilo. On pravi: Kar bote najmanjšemu, najbolj revnemu bratu storili, bote meni storili; hoče reči: ravno toliko velja, kakor bi meni storili.

Ni čuda, da je zato mali Joahim že težko čakal dvanajste ure, da je šel z materjo in starejšo sestro revežem delit kosilo. V jerbasček so mu narezali kruha, kterege je dajal Joahim ubogim, marsikedaj je tudi sam prihranil košček svojega belega kruha in ga podaril kaki ubogi siroti. In kako je bil vesel; bolje se mu je zdelo, kakor če bi bil sam pojedel tisti košček.

Zdelo se mu je, kakor bi bil Jezusa slišal, rekoč: Prav, deček, to je lepo; le tako vedno ravnaj in lepo plačilo te bo čakalo v nebesih.

Posnemaj, ljubi otrok, tudi ti mladega Joahima in rad dajaj vbogajme, prav posebno pa se varuj, da ne zaničuješ revežev.

Joahim gre v šolo.

Srečen je živel Joahim v očetovi hiši; moli, reveže nasituje in kratkočasi se z lepimi otročjimi igrami v družbi svojih bratcev in sestic. Toda čas hiti; Joahim je bil vsak dan stareji in treba je bilo v šolo. Ker so stariši vedeli, koliko otrok se po slabih družčinah spridi v šolah, zato so sklenili, da bodo Joahima in njegovega brata dali v samostan, k Jezuitom v Viterbo v šolo. Pa to mesto je bilo zelo daleč od domačega kraja. Zato je bila ločitev od doma težka. Mati s solznimi očmi še enkrat ponovijo vse nauke, ki so jih otrokoma dajali, dokler sta bila doma, in bratca tako lepo poslušata in se tako tesno oklepata matere, kakor bi se bala v daljni svet.

»Sedaj je vse pripravljeno za odhod«, pravijo mati.

»Pojdita z menoj, gremo še v kapelo priporočit se Materi božji za srečno pot«. In šli so v kapelico in goreče prosili Marijo, naj jima bo ona mati, ko bota ločena od prave matere. — Kmalu zaropota voz izpred domačega praga in Joahim se z bratcem loči od svojega doma. S solznim očesom se ozirata nazaj na mater, ki so ju še od daleč pozdravljali za slovo, na domačo hišo, kjer sta preživela toliko srečnih ur — a konji hité in kmalu jima izgine izpred oči domači kraj in dolgo, dolgo, več let je minulo, predno sta zopet prišla domu.

Pet dni sta se vozila, preden prideta v samostan v šolo, kjer so ju učitelji prijazno sprejeli. Materin blagoslov in njeni nauki so ju očitno podpirali v šoli. Učitelji bili so z njima zadovoljni, ker sta bila zelo pridna in ker sta tudi molila rada.

Ko je bil Joahim 13 let star, čakalo ga je posebno veselje; takrat namreč prejme na sv. Alojzija dan prvo sv. obhajilo. O ko bi bil ti, mladi bralec, videl, kako skesano je mali Joahim opravil spoved, kako skrbno

se je pripravljajl za sv. obhajilo, kako je takrat sam sebe Bogu daroval in prav posebno molil za očeta in mater, gotovo bi ga tudi ti posnemal pri prvem ali pri poznejih sv. obhajilih. Takrat je že pripovedoval svojim učiteljem in tovarišem, da bo duhoven, kar se je pozneje tudi res zgodilo.

Štirinajst let starega zadene Joahima najhujša nesreča. Njegova skrbna mati nevarno zbolé ter pokličejo svoja sinova k smrtni postelji. Še enkrat mati otrokom priporočajo, naj bodo pridni in pobožni, izročé jih Mariji, naj jim bo sirotam sedaj Marija mati in jim obljubijo, da hočejo neprenehoma zanje Boga prositi v nebesih. — Kdo bi popisal, kako žalosten je bil Joahim, ko je spremljal mrtvo mater na pokopališče, ko se je grob za vselej zagrnil nad-njo, ki mu je bila v tem življenji vse! Le njeni nauki so ga potolažili, pogled v nebesa ga je pomiril. — Kako srčno da sta sinova ljubila svojo mater, kaže lepi napis na njenem grobu, ktereга sta sama napravila v latinskem jeziku.

Po materini smrti nadaljujeta šole v Rimu. Kakor poprej, tako tudi sedaj Joahim ostane vedno marljiv in je po vseh šolah vselej med prvimi. — Po dovršenih šolah stopi, kakor je rekel še deček, v semenišče, da se pripravi za duhovna. In 1. januarja 1838 obhaja Joahim Pecci, 27 let star, svojo novo mašo v lepi kapelici sv. Stanislava.

Papež izvolijo Joahima za svojega poslanca in škofa.

Komaj eno leto po novi maši pošljejo papež Peccija v mesto Benevent za svojega poslanca ali oskrbnika, kjer je bival tri leta. Ljudje so ga posebno radi imeli, ker je pregnal iz pokrajine nevarne roparje, o katerih je še deček slišal mnogo groznega pripovedovati. Poldrugo leto je bil potem papežev poslanec v Peružiji. Posebno skrb je imel na vseh svojih službah za uboge, do katerih so mu njegova mati z lepimi vzgledi in nauki še otroku vcepili toliko ljubezen. Njegovo skrb za uboge nam kaže naslednja zgodbica:

Pecci zvé, da peki v Peružiji pečejo silno majhne kruhe ter s tem pritiskajo posebno revno ljudstvo. Kaj

stori? Nekega dne na vse zgodaj vzame dva stražnika seboj in nekaj nosilcev z jerbasi ter obiše vse peke. Povsod morajo tehtati kruhe vpricho njega, in kolikor je kruhov prelahkih, nalože jih nosilci v jerbase. Dobili so kruha veliko. Ves ta kruh je opoludne pred svojo palačo razdelil revežem, pekom pa zabičal, da morajo peči več kruhe. Tako je Pecci kakor skrben oče gledal na vse in pomagal, kjerkoli je bilo mogoče.

Tudi papež zvejo v Rim, kako marljivo in razumno deluje njihov poslanec, zato ga pošljejo l. 1843 za svojega zastopnika v Belgijo in sicer v Bruselj na dvor belgijskega kralja. — Tu si je Pecci kmalu pridobil ljubezen kralja, kraljice in drugih imenitnih mož. Posebno so ga radi imeli kraljevi otroci, s katerimi se je rad igral in kratkočasil. Sedanjega belgijskega kralja je imel večkrat v svojem naročji in ga je blagoslavljal na prošnjo kraljice, da bi bil kedaj vladar po volji božji.

Posebno pa je Peccija rada imela šolska mladina. Kedarkoli mu je bilo mogoče, je rad v šolo zahajal, posebno k poskušnjam na koncu šolskega leta, kjer je pohvalil pridne učence in jim delil darove; tudi je rad delil prvoobhajancem sv. obhajilo. — L. 1846 izvolijo papež Peccija za škofa v Peružiji, kjer je bil ljudem še vedno v lepem spominu kot poslanec; zato so pa tudi papeža prosili, da jim pošljejo Peccija za škofa.

Na sv. Ane dan, na god svoje rajne matere, pride škof Pecci k svojim ovčicam; sprejmó ga z velikim veseljem.

Mnogo veselih ur je preživel Pecci v Peružiji, pa še veliko več žalostnih. Prišla so namreč tista leta, ko so se ljudje vzdignili zoper svoje cesarje in kralje in tudi zoper cerkev.

Zraven tega so pa še druge nesreče, posebno slabe letine zadevale njegovo škofijo; posebno je spomladansko neprestano deževje l. 1853 in 1854 grozilo vničiti vse poljske pridelke. V tej stiski se zateče škof k Materi božji za pomoč. Napove prošnjo procesijo. Pri tej procesiji nosi Marijin prstan, ki je bil shranjen v škofijski cerkvi v Peružiji. Čez 50.000 ljudi se je zbralo ta dan v glavnem mestu; toda nebo ni bilo milo, težki oblaki se drviyo po nebu in znanci škofu odsvetuajo procesijo.

Škof pa pravi: »Le zaupanje imejmo, vse bo dobro!« In res pri četrtem blagoslovu, se razjasni nebo in svetlo solnce posije na prstan Marijin, v znamenje, da je Marija uslišala prošnje ubogega ljudstva — dež je jenjal.

Pred njegovo škofovsko hišo bilo je vsak dan nasitenih mnogo revežev; ob slabih letinah je škof sam vsak dan ob treh popoldne delil revežem jedila in imel je tudi za vsacega prijazno besedo. Še sedaj, dasi je že od takrat blizo 40 let, tega Peružijanci ne morejo pozabiti. Zares: dela usmiljenja so mila Bogu in ljudem, in če bi se jih ljudje ne spominjali, Bog jih nikdar ne bo pozabil!

Bridki dnevi pa so še čakali škofa v Peružiji. L. 1860 priderejo namreč Piemontezi v papeževo državo in si jo osvojé po krivici. Vse drugo življenje se je sedaj začelo za škofa. Kjerkoli so mogli, so ga nasprotniki ovirali v njegovi službi, zato bitko potoži svoje stanje sv. Očetu. A vendar ne izgubi poguma; dobro vé, da je pastir, zato je vedno pripravljen, da bi dal, če treba, tudi življenje za svoje ovce. Ni se bal novih gospodarjev; kjer je videl krivico, jim jo je očital, vedel je, da je treba Bogu bolj pokoren biti, nego ljudem.

Pri vsem tem vendar škof ni pozabil ljube mladine. Vedno so mu pred očmi besede Jezusove: »Pustite male k meni, ker takih je nebeško kraljestvo!« Zato si vedno prizadeva otrokom preskrbeti kruha in nauka. Najprej izda katekizem, po katerem se v tej škofiji še sedaj podučuje krščanski nauk; posebno skrbi, da pobožne vaje oživljajo ves nauk v šoli; določi, da se mladina skupno zbira v cerkvi pri službi božji, slovesno obhaja god sv. Alojzija, šolskega zavetnika. Dan prvega sv. obhajila so posebno pomenljivo praznovali. Škof sam je, če je bilo količkaj mogoče, opravil sv. mašo in med sv. mašo sam delil otrokom sv. obhajilo. Po končanem sv. opravilu priskrbi jim kosilce, tudi škof sam pride med otroke in se, otrok med otroci, veseli z njimi najlepšega dne v življenji kristijanovem. Za mladino, ki je odrasla šoli, vstanovi v škofiji »otročke vrtove«, ktere je po Laškem pričel sv. Filip Nerij, videč, kako mladina, ko šolo zapusti, zdivja, ker v tem času nima pravega varuha. Otroci so se zbirali ob nedeljah in praznikih popoldne

v cerkvi pri krščanskem nauku, potem pa so šli na zabavišče, kjer so se učili, molili, peli, veselili. Tudi tukaj jih škof obiskuje, z darili razveseljuje in spodbuja za lepo življenje.

Tako je skrbel apostoljski škof za vse svoje verne, da bi vsem vse postal in vse pridobil Kristusu. L. 1877 pa ga pokliče papež Pij IX. v Rim in ga postavi za kamornika ali varuha rimski cerkvi. Tudi to težavno službo opravlja vestno in natančno, dokler ga Bog ne pokliče na prestol sv. Petra.

Leon XIII. — papež.

Slavno je vladal katoliško cerkev Pij IX. papež dolgih 32 let. Pa tudi njemu se je nagnil dan, tudi on je umrl in cerkev je bila brez poglavarja. Joahim Pecci, ki je bil varuh ali ključar rimske cerkve, je precej poskrbel, da se izvoli novi papež. Hitro sporoči vsem kardinalom po celem svetu, naj pridejo v Rim volit papeža. V Vatikanu, v papeževi palači, pa pripravi sobice za vse kardinale; ta prostor okrog in okrog zadelajo in tudi velika vrata vanj zaklenejo, tako da kardinali toliko časa nikamor ne morejo iti, dokler ne izvolijo novega papeža. Le pri majhnem okencu se z ljudmi pogovarjajo in oddajajo ali sprejemajo pisma. Temu zaprtemu stanovanju kardinalov pravimo po latinsko: »konkláve«. Pecci je imel tiste dni silno veliko dela, zato je bil zelo truden in si je želel zadnjo noč pred izvolitvijo mirnega počitka. Pa kako je spal Pecci tisto noč? Pod njegovo sobo so delavci pripravljali stanovanje za novega papeža: zbijali, tolkli, ropotali so, tako da Pecci ne more v postelji zatisniti očesa, zato vzame nekaj postelje seboj in gre v drugo sobo ter počiva na tleh tisti, kterega so kardinali drugi dan izvolili za papeža; na tleh počiva Joahim Pecci, kterega je drugi dan ves katoliški svet pozdravljajal za svojega poglavarja Leona XIII.!

Tako je postal Joahim Pecci, ali kakor mu papežu pravimo, Leon XIII. namestnik Kristusov, naslednik svetega Petra. Jezus je nekdaž sv. Petru dal ključé od svojega kraljestva na zemlji, sedaj ima te ključé Leon XIII., on je poglavar katoliške cerkve. Petru je nekdaž rekel Jezus:

»Pasi moje ovce, pasi moja jagnjeta!« Te besede veljajo sedaj tudi Leonu XIII.; tudi on pase, tudi on sedaj vlada že skoro deset let jagnjeta in ovce: vse katoliške kristijane, on je vsem pastir in oče. Mladi moj prijatelj, tudi ti si katoliški kristijan, zato je papež tudi tvoj pastir

in oče, zato ga ti imenuješ sv. očeta, zato pa treba, da tudi ti ljubiš papeža, kakor otrok ljubi svojega očeta!

»Kako pa živé sv. oče?« me vprašaš, dragi bralec.

Koj ti povem: Sv. oče vsak dan molijo pol ure jutranjo molitev in se pripravljajo za sv. mašo; pol ure

zopet Boga hvalijo po sv. maši, in tudi čez dan veliko molijo. Vsak teden prejmejo sv. zakramente, vsak mesec en dan posveté prav posebno molitvi. Prav radi časté Marijo, molijo njej v čast sv. rožni venec in se priporočajo sv. Frančišku. Sicer pa imajo celi dan veliko dela in še pozno v noč so njih okna svetla, znamenje, da sv. oče še vedno delajo ali molijo. Tudi za mladino, tudi za-te, ljubi otrok, sv. oče prosijo Jezusa, prijatelja otrok, da bi kakor Jezus rasla v starosti in modrosti in milosti pri Bogu in pri ljudeh.

Tako delujejo sv. oče že skoro 50 let v duhovski službi; 40 let kakor duhoven in škof, 10 let kakor papež in ravno letos bo zadnji dan leta, na sv. Silvestra dan, 50 let, odkar so bili v mašnika posvečeni. Zato bodo isti dan obhajali svojo zlato mašo.

Papeževe zlate maše pa se veseli celi svet; vse se giblje in pripravlja, da pokaže, kako da ima vse rado sv. očeta. Vsaka dežela, vsak narod jim v znamenje ljubezni pokloni kak dar za zlato mašo v Rimu, kamor bodo prihodnje leto v obilnem številu romali katoliški kristijani.

Otroci! vi bote sicer morali doma ostati, ker ste še majhni in ker je pot do Rima silno dolga; tudi denarja nimate toliko, da bi sv. očetu poslali dragih darov, pa vendar pričakujejo sv. oče od vas, od mladine, zlatega daru za zlato mašo. In kateri je ta dar? To je pobožna molitev nedolžnih otrok za srečo katoliške cerkve in njenega poglavarja!

Prinesite torej sv. očetu ta dar; bodite nedolžni in iz nedolžnih src pošiljajte ob zlati maši Leonu XIII. otroške prošnje do Boga, da nam še mnogo let ohrani skrbnega očeta Leona XIII. — zlatomašnika!

Omanov.

